

Kadın Gazetesi

Türk Modernleşme sürecinin başlaması ile birlikte eğitim, kültür ve sosyal alanda yaşanan değişim ve dönüşümler beraberinde aydın bir sınıfın yetişmesine zemin hazırlamıştır. Bu aydın zümrenin içerisinde kadınların da yer aldığı görülmektedir. Dönemin öncüleri, edebi alanda başladıkları çalışmalarını kadın hareketi alanında da sürdürmüşler ve kadının kamusal alanda aktif olarak yer almasında önemli adımlar atılmasını sağlamışlardır. 19. Yüzyıl ile birlikte başlayan kadın sorunu tartışmaları çeşitli gazete ve dergilerde incelenmeye başlanmıştır. Kadının, Türk toplumunda etkin bir rol oynamaya başlaması ve kadın haklarını savunan gazete ve dergilerin çıkarılması Osmanlı Devleti'nde Tanzimat dönemi ile birlikte yoğunluk kazanmıştır. Her ne kadar Tanzimat Fermanı doğrudan kadınlara yönelik bir haktan bahsetmese de bu süreçte başlayan ve önceki dönemlere oranla önemli sayılabilecek ilerlemelere rastlanmıştır. 1856 Arazi Kanunnamesi, "kız evlatların babalarından kalan topraklar üzerinde erkek kardeşler gibi veraset hakkına sahip olmalarını" tanımakta, kölelik ve cariyeliği kaldırılmakta ve kadınlara sınırlı da olsa eğitimden yararlanma olanağı tanımaktadır. 1842 yılında Avrupa'dan getirilen ebe kadınların Tıbbiyede verdikleri kurslarla başlayan, kadınlara eğitim ve özellikle mesleki eğitim verme çabası, 1858'de ilk kız rüştiyelerinin, 1869'da sanayi okullarının, 1870'de Darülmuallimat yani kız öğretmen okullarının açılması ile devam etmiştir. Bu okulların yanı sıra, Osmanlı İmparatorluğunda bir düşünce basınının doğuşu da bu dönemde gerçekleşmiş ve Türklere Avrupa'da neler olup bittiğini izleme ve Batının kültürel ve toplumsal olaylarının yankılarını görebilme olanağı sağlamıştır. Bu gelişmeye bağlı olarak kadının yükselmesi fikrini içeren yayınlar da basında yerini almıştır. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanı kadınlara sosyal hayata katılma, çalışma hayatına girme ve yükseköğrenim görme gibi yeni bazı talepleri dile getirme imkânı sağlamış ve bu dönemde kadınların çıkardıkları dergi ve gazeteler çoğalmış, kadınlar pek çok dernekte faaliyet göstermiş, eğitim olanaklarından daha fazla yararlanmaya başlamışlardır. Türkiye'de ilk kez kadınlık konusunda yayın yapan gazete *Terakki*'dir. 1868 yılında Ali Raşit ve Filip Efendi'nin çıkardıkları bu gazete, sayfalarında kadın hak ve özgürlüklerini savunan yazılara yer vermekle kalmamış aynı yıl içinde haftada bir yayınlanan *Muhadderat* ismiyle bir de ek yayın çıkarmışlardır. İkinci olarak 1875'de *Vakit* gazetesi yazarları tarafından *Mürebbi Muhadderat* adıyla haftada bir kadınlıkla ilgili bir sayı çıkarılmaya başlanmıştır. Kadınlar tarafından çıkarılan ilk dergi ise *Şüküfezar*'dır. 1886'da Arife Hanım tarafından çıkarılan derginin bütün yazarları da kadınlardan oluşmaktadır. Bunların yanı sıra *İnsaniyet*, *Hanımlara Mahsus Gazete*, *Kadın*, *Demet*, *Mehasin*, *Kadınlar Dünyası*, *Hanımlar Âlemi*, *Kadınlar Âlemi*, *Musavver Kadın*, *Kadınlık*, *Türk Kadını*, *İnci* gibi çok sayıda kadın dergisi yayın hayatında yer almıştır. Meşrutiyetin ilk yıllarında görülen özgürlükçü ortam kadınlara yönelik gazete ve dergilerin yayını hızlandırmış ve bu yıllarda yirmi civarında kadın gazete ve dergisi yayın hayatına başlamıştır. Tanzimat'la başlayan ve Meşrutiyet yönetimi ile hız kazanan kadın hareketinin edindiği bu tecrübeler, Cumhuriyet dönemi için önemli bir hazırlık süreci oluşturmuştur.

Cumhuriyet döneminde kadınlara sağlanmış olan haklar, kadının eğitim seviyesinin yükselmesi, kadının kamusal alandaki yerinin genişlemesi ile birlikte basında kadına yönelik gazete ve dergilerin sayısının artmasını da sağlamıştır. *Türk Kadın Yolu*, *Kadın Yazıları*, *Cumhuriyet Kadını*, *Ev-İş*, *Kadın Dünyası*, *Türk Kadını* bunlardan bazılarını oluşturmaktadır. Bu gazete ve dergilerdeki yazılar genellikle kadınlara tanınan haklar konusunda Türk kadınına bilinçlendirmek ve sosyal hayatta daha aktif kılmak amaçlıdır. Ancak Cumhuriyetin ilk yıllarında görülen bu içerik, 1940'lı yılların başından itibaren değişmeye başlamış ve kadın yayınları moda magazin içerikli, kadına ev kadını, iyi anne rollerini biçen yayınlar şeklini almıştır. 1940-1958 yılları arasında yayın yapan *Kadın Dünyası* dergisi buna örnek gösterilebilir. Gazetenin çıkış amacı şu şekilde ifade edilmiştir; "...Türk kadınına hayatın her sahasında sadık bir

yardımcı olmak. Bu, hakikaten çok geniş mevzu içinde ev, aile, çocuk, moda, ss, temizlik, mutfak işleri vesaire gibi her biri başlı başına birer alem olan mühim meseleler üzerinde derin hassasiyet ve daima esirgeyici bir ciddiyetle meşgul olmak, kadınlarımıza hem bir rehber, hem samimi bir arkadaş gibi hizmet etmek hiç şaşmayan vazifemiz olacaktır". Görüldüğü gibi kadın, ev hayatına bağlı işlerle sınırlı tutulmuş, iş, eğitim, siyaset gibi sosyal alanlarda kadınlara bir rol n görülmemiştir. Diğer bir örnek olarak *Türk Kadını* dergisi de ağırlıklı olarak çocuk bakımı konusunda yazılara yer vermiş ve bu yazılar ile kadına iyi bir anne imajı rolü üzülmüştür.

Kadın Gazetesi, kadınlara yönelik yayınların içeriğinin değiştiiği, sosyal ve siyasi hayatta kadının etkinliğinin azaldığı bir dönemde bu duruma tepki olarak yayın hayatına başlamıştı. 1 Mart 1947 tarihinde "Cumartesi günleri çıkar, haftalık, içtimai, siyasi, kadın gazetesi" başlığıyla ve "Kadınlığımızın düşünce, görüş ve isteklerine hizmet etmek için ıkıyoruz. Yuvayı dişi kuş yapar. Yurdu İçtimai ve İktisadi Davaları kadın elinin çevikliğine ve kadın yüreğinin hassaslığına daima muhtaçtır" sloganlarıyla okuyucu ile buluşmuştur. Gazete 1967 yılına kadar, yirmi yıl boyunca yayın hayatını sürdürmüştür. Yayın hayatına başladığı ilk altı ay cumartesi günleri yayınlanan gazete, 18 Ağustos 1947 tarihinden itibaren pazartesi günleri yayınlanmıştır. Bu değişikliğin nedeni ise İzmirden Pazartesi gününün Pazartesi günü olarak devam ettirmişti. Ancak bu durumda da Pazartesi günü gazeteyi basacak matbaanın tatil olması nedeniyle 13 Ekim 1952'den itibaren Perşembe günleri yayınlanmıştır.

Gazetenin kurucusu ve başyazarı İffet Halim Oruz'dur. Ayrıca yazar kadrosu; Halide Nusret Zorlutuna, Hasene İlgaz, Münevver Ayaşlı, Perihan ambel, Cahide ok, Şukfe Nihal Başar, Süreyya Ağaoğlu, Makbule Diblan, Lamia Onat, Kazım Nami Duru, Pakize İzzet Tarzi, Melahat zg, Mualla Anıl gibi isimlerden olmaktadır. Uzun yıllar süren yayın hayatı boyunca çok sayıda misafir yazar tarafından da gazeteye destek verilmiştir.

Gazetenin 1 Mart 1947 tarihli ilk sayısına göre fiyatı 25 kuruş olarak belirlenmiştir. Ayrıca yine ilk sayısında gazetenin abonelik koşulları hakkında da bilgi verilmiş ve yıllık 12 lira, altı aylık 6 lira olarak ücret belirlenmiştir. Gazetenin kaç adet basıldığı bilgisine gazete sayfalarında yer verilmemiştir.

Gazetenin ıkış amacını kurucuları ilk sayısında ş şekilde açıklamışlardır;

"Cumhuriyet inkılabı kadınlığımıza ileri dünya kadınlığı arasındaki yerini vermiş bulunuyor. Türk kadınındaki kan ve ruh vasıflarını bu hamlenin hem hızla hem de başarı ile vücut bulmasını desteklemiştir. Bundan dolayı Kadın Gazetesi Türk kadınlığının geçmişteki mevzularıyla ilgilenmek istemeyecek, kısaca kadın-erkek eşitlik davası üzerinde fikir yürütmek lüzumunu duymayacaktır. Cemiyet içinde kadınla ilgili cinsel ve sosyal mevzular, Kadın Gazetesi'nin de mevzuunu teşkil eder.....Okuyucu, kadınlığımızın her türlü içtimai, edebi kabiliyetlerini ve sanat, fikir hareketlerini, ayrıca dünya kadınlık aleminden edinilecek bilgileri derli toplu olarak Kadın Gazetesi'nde bulacaktır."

Gazetenin amacı kadınlara, erkeklerle eşit haklar verilmesini talep etmek değildir. Çünkü zaten kadınlara bu haklar Cumhuriyet inkılabıyla birlikte verilmiştir. Bununla birlikte üzerinde durulan konu hakların fiiliyattaki geçerliliğidir. Gazetenin kurucusu ve aynı zamanda yazarlarından biri olan İffet Halim Oruz "Davalarımız" başlıklı yazısında bu durumu ş şekilde ifade etmiş;

"Biz davalarımızı siyasi, iktisadi ve içtimai olarak üç esasa bağlıyoruz....Siyasi eşitlikte, nazari olarak tam bir olgunluk vardır. Fakat fiili olarak bu olgunluğumuz tamamiyle mevcut mudur? İşte bir dava. İkinci olarak iktisadi davalarımız vardır ve bununla ilgili meseleler ortaya çıkar. Kadının alışması memleketin bünyesi icabına uygun mudur? Vakıalar

nelerdir?...Üçüncü olarak içtimai davalar vardır. Kadınlığımız, İslam akidelerinin yarattığı aile kadını tipinden ayrılmıştır. Bilhassa, şehirde, garplı kadın tipi dediğimiz şeklin kisvesine ve adetlerine bürünmüştür. Ancak bu şekilde içinde mükemmel, en orijinal vasfı edinmiş midir? Yoksa gelenekleri bırakarak, görenekleri arasında bocalamakta mıdır? Aile bütçesine bir yük mü olur? Çocuğu yetiştirmede eksik tarafları var mıdır?”

Gazetenin amacı, kadını sosyal hayatta daha faal kılmak ve kadının sahip olduğu haklarını olgunlukla kullanmasını sağlamaktır. Ayrıca, kadının bir ülkenin ekonomik hayatındaki yerinin önemine vurgu yapılarak, kadınları çalışma hayatına sevk etmektedir. Bu yönüyle Kadın Gazetesi dönemindeki diğer kadın gazete ve dergilerinden farkını ortaya koymaktadır. Gazetenin diğer bir farklı yönü boyutlarıdır. Çünkü, bir dergi gibi küçük boyutlu ve kadın resimleri ile süslü olarak değil, bir gazete gibi büyük ebatta yayınlanmıştır. İçerik olarak da kadını sadece bir anne veya ev kadını olarak göstermektense sosyal hayatın bir parçası olarak kurgulamıştır. Bu konuda İffet Halim Oruz *“Kadın Gazetesi’nin Bir Yıllık Çalışması Dolayısıyla”* başlıklı makalesinde şunları yazmıştır;

“Memlekette yokluğunu hissettiğimiz için giriştiğimiz mücadelenin birinci yılını tamamlamış oluyoruz....Çıkış tarihimiz olan 1 Mart 1947 gününden beri mücadelemizin başlıca hedef noktaları şunlardır: 1. Gazeteye bir kapak ve kapağın üzerine açık saçık bir kadın portresi yapıştırmamak için bayilerle mücadele ediyoruz. 2. Ecnebi gazeteleri ellerinde dolaştırmak zevkinde ve bu yüksek teknik kabiliyetli mecmualardan aşağısını beğenmemek illetiyle malul olan zümrelere dertlerimizi ve davalarımızı dinletememekle mücadele ediyoruz. 3. Adamsendecilikle mücadele ediyoruz. 4. Tamamıyla kendilerine hitap ettiğimiz halde böyle ağır başlı şeyleri okumayan büyük bir zümre ile mücadele ediyoruz.”

Bir yıllık yayın hayatı boyunca ilkelerinden ödün vermeden yayın yapmaya devam etmişlerdir. Kadın Gazetesi, kadınları her açıdan bilgilendirmeyi amaçladığı için siyasal, toplumsal, ekonomik birçok konuya sayfalarında yer vermiştir. Bunların yanında kadınlar için moda sayfası, sinema, tiyatro, edebiyat köşeleri hazırlanmıştır. Annelik rolünün önemi için çağdaş bilgiler verilmiş, modern kadının giyim ve yemek gibi alanlardaki yeni yönelimleri tanıtılmıştır. Kadın haklarından bahsedilerek, yönlendirici yazılar yazılmıştır. Kadının toplumdaki aktif rolünün öneminin anlaşılmasını sağlamak için *“Dünya Kadınlığı”* başlıklı bir köşe hazırlanarak tarih içerisinde, ülkelerine toplumsal, siyasi, ekonomik, eğitim alanlarında önemli atılımlar kazandırmış, başarılı kadınlardan örnekler verilmiştir. Örneğin 19. Yüzyıl Amerika’sında kadın hakları konusunda mücadele eden Suzan B. Antoni, İngiltere’de kadınlara eğitimin yolunu açan Dorothea Beala, Amerika’da gemi kaptanlığı lisansı almış Meri B. Green, İngiltere’de uçak planı ve projeleri hazırlayan Mrs. Maxine Miles bu sayfalarda övgüyle yer bulmuşlardır. Ayrıca *“Türk Kadın Şairlerimiz”*, *“Türk Kadın Değerlerimiz”*, *“Meslek Kadınlarımız”*, *“Kadın Ses Sanatkarlarımız”* başlıklı köşelerde ise mesleklerinde önemli başarılar elde etmiş Türk kadınlarından da örnekler verilmiştir.

Kadın Gazetesi, bazı sayılarını sadece bir konuya ayırmıştır. Örneğin; 12 Temmuz 1947 tarihinde çıkarılan sayı tamamen *“Moda ve Lüks”* konularına ayrılmıştır. 18 Ağustos 1947 tarihli sayı ise İzmir Fuarı dolayısıyla İzmir ve İzmir Fuarına ayrılmıştır. Şüküfe Nihal, *“İstiklal Savaşında İzmir Kadınlarının Rolü”* başlıklı yazısında İzmir kadınının Milli Mücadelede göstermiş olduğu önemli mücadeleyi anlatmıştır. İzmir Fuarı’nın hazırlık çalışmaları ve içeriği hakkında bilgiler verilerek, fuara ait resimler yayınlanmıştır. 30 Nisan 1953 tarihli sayısından itibaren *“Yurdumuzu Tanıyalım”* başlıklı bir köşe hazırlanarak bu köşede Türkiye’nin tarihi ve doğal zenginliklere sahip beldeleri tanıtılmıştır. Ayrıca 10 Kasım, 19 Mayıs, 29 Ekim gibi özel günler için özel sayılar yayınlanmıştır.

Kadın Gazetesi siyasi konularda da Türk kadınına bilinçlendirebilmek amacıyla siyasi konulara sayfalarında geniş yer

vermiştir. 10 Mayıs 1947 tarihli “Amerika’nın Yardımı Karşısında Türk Kadınlığının Sevinç Hissi” başlıklı yazı ile Amerika tarafından Türkiye’ye yapılacak yardımın gerekçeleri ve faydaları anlatılmaya çalışılmıştır. 22 Mart 1947 tarihli “Türk Kadınlarının Siyasette Rolü” başlıklı yazıda kadınların siyasal haklarından ve bu hakların öneminden söz edilmiştir. Ayrıca 20 Mart 1950’de “Kıbrıs’tan Akseden Sesler”, 12 Haziran 1950 “Kıbrıs’tan Sesler”, 25 Eylül 1950 “Kıbrıs’a Dair İntibalar” başlıklı yazılar ile Türk kadınının Kıbrıs konusunda bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

Kadın Gazetesi, 1950’li yıllarda Türkiye’nin siyasal sürecinde yaşanan değişikliklere duyarsız kalmamış ve bu değişim sürecinde kadınlara düşen görevleri içeren yazılar yayınlamıştır. İffet Halim Oruz “Yeniden Seçim Yapılırsa” başlıklı yazısında kadınların yasal hakları olan seçme-seçilme hakkını kullanarak vatandaşlık görevlerini yerine getirmelerinin gerekliliğini vurgulamıştır. Ayrıca seçimlere katılmayan kadınlara ise şu yazı ile eleştiri getirilmiştir; “Sekiz yüz bine yakın nüfusu bulunan ve yarısından fazlası da kadın vatandaşı olan İstanbul’da 1946 yılı seçimlerinde Türk kadınlığı kendi temsilcisini seçememiştir...Kısmi seçimlerde İstanbul kadınlığının çok hassas olması ve 1946’da uğradığı hezimete uğramaması için uyanık bulunmasını tavsiye ederiz”.

Gazete siyasal konularda sadece kadın haklarının savunulmasına yer vermemiş, aynı zamanda ülke içinde yaşanan günlük siyasi olaylara da değinmiştir. 1950 yılından itibaren yönetimde bulunan Demokrat Parti’nin izlemiş olduğu politika ve bu politika doğrultusunda toplumda yaşanan siyasi ve sosyal değişiklikler de Kadın Gazetesi’nin sayfalarında geniş yer bulmuştur.

Eğitimin toplumun temelini oluşturduğuna inanan gazete yazarları, bu konuya yoğun ilgi duymuşlardır. Çocuk ve kadın eğitimi, eğitimdeki aksaklıklar ve bunların çareleri üzerine yazılar yayınlamışlardır. Gazete yazarları bizzat kendileri de eğitim toplantıları düzenleyerek, problemleri düzeltebilmek için Milli Eğitim Bakanlığı’na yardımda bulunmaya çalışmışlardır. Kadın Gazetesi yazarları ilk eğitim toplantısını 1948-1949 yıllarında yapmıştır. 12 Aralık 1948 tarihinde Ankara’da ve 8 Ocak 1949 tarihinde İstanbul’da yapılan toplantılara okul müdürleri, felsefe ve pedagoji öğretmenleri, profesörler, doktorlar ve çeşitli meslek adamları ile gazetenin yazarları katılmıştır. Konuşma ve tartışmalardan sonra alınan kararlar bir rapor halinde Milli Eğitim Bakanlığı’na sunulmuştur. Ayrıca çocuk eğitimi ve kadın eğitimi konusunda da çeşitli yazılar gazete sayfalarında sıkça yer bulmuştur.

Gazete, bir kadın gazetesi olması itibariyle ve amacı kadını hayatın her alanında daha aktif kılmak olduğu için, ev kadınlarına yönelik birtakım kurslar açmış ve çalışmalarının tanıtımını gazete sayfalarında yapmıştır.

Gazete, amaç ve ilkelerinden taviz vermeden 1962 yılına kadar mücadelesine devam etmiştir. Ancak 10 Mart 1962 tarihli sayısından itibaren sadece ismi “Kadın Gazetesi” olarak kalmış, format olarak ise dergi şeklini almıştır. İlk çıktığı yıllarda diğer kadın yayınlarının kapaklarını kadın resimleri ile süslemelerini eleştiren gazete, bu yıldan itibaren kapağına bir kadın resmi koymuştur. Bu durumu İffet Halim Oruz şu şekilde açıklamıştır; “Kadınlar, Cumhuriyet’in nimetlerinden kültürel alanda gereği kadar faydalanmışlardır da, bu gücü teşkilatlı olarak kullanmasını bilmemişlerdir...Kadın Gazetesi, bu savaşımın organıdır. Bu sayıda kapağımıza dikkat edenler, adeta arkadaşlar arasında savaşım açan bir yaldızlı hapla çıktığımızı göreceklerdir. Bu bir deneydir, bizi davalarımızdan şaşırtamazlar...”.

Her ne kadar davalarından ödün vermek istemeseler de gazete ebat olarak küçüldüğü için haber sayısında da azalma olmuş ve içerik olarak da zayıflamıştır. Gazete biçim ve içerik olarak değişse de 1979 yılına kadar yayın hayatına devam etmiştir.

Kadın Gazetesi, 1 Mart 1947 tarihinde “Sosyal-Siyasi-İçtimai Kadın Gazetesi” başlığıyla yayın hayatına girerek, kadını sosyal hayatta daha faal kılmak, kadının sahip olduğu haklarını bilinçli bir şekilde sosyal hayatta kullanmasını sağlamak ve kadınları çalışma hayatına sevk etmek amacıyla yazılar yayınlamıştır. Kadını sadece bir anne veya ev kadını olarak görmektense sosyal hayatın bir parçası olarak kurgulamıştır. Kadın Gazetesi dönemindeki diğer kadın gazete ve dergilerine göre farklı özelliklere sahiptir. Buna göre gazete; içerik olarak moda ve magazin ağırlıklı olmamış, siyasi ve sosyal konulara daha çok önem vermiştir. İkincisi; bir dergi gibi küçük boyutlu ve kadın resimleri ile süslü olarak değil, bir gazete gibi büyük ebatla yayınlanmıştır. Üçüncüsü; diğer kadın gazete ve dergilerine göre daha uzun süre yayınlanmıştır. Tüm bunların sonucunda yayın hayatını sürdürdüğü yıllarda kadının toplum içerisindeki konumunun iyileşmesinde önemli etkiye sahip olmuştur.

Sezen KARABULUT

KAYNAKÇA

1. Gazete ve Dergiler

- **Kadın Dünyası**
- **Kadın Gazetesi**
- **Türk Kadını**

2. Kitaplar

- Caporal Bernard, **Kemalizm ve Kemalizm Sonrası Türk Kadını**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1982.
- Çakır Serpil, **Osmanlı Kadın Hareketi**, Metis Yayınları, İstanbul, 1996.
- Doğramacı Emel, **Türkiye’de Kadının Dünü Bugünü**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1997.
- Enginün İnci, Canbur M. ve Özdemir C., **Milli Mücadelede Türk Kadını**, Türk Ticaret Bankası Yayınları, Ankara, 1983.
- Helvacıoğlu Firdevs, **Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik 1928-1995**, Kaynak Yayınları, İstanbul, 1996.
- Kaplan Leyla, **Cemiyetlerde ve Siyasî Teşkilatlarda Türk Kadını (1908-1960)**, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları, Ankara, 1998.
- Kurnaz Şefika, **Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923)**, C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1991.

3. Makaleler

- İnel, Aynur ve İlyasoğlu, Deniz, “Kadın Dergilerinin Evrimi”, **Türkiye’de Dergiler ve Ansiklopediler (1849-1984)**, İstanbul, 1984.
- Oruz İffet Halim, “Davalarımız”, **Kadın Gazetesi**, 22 Mart 1947.
- Oruz İffet Halim, “Kadın Gazetesi”, **Kadın Gazetesi**, 1 Mart 1947.
- Oruz İffet Halim, “Yeniden Seçim Yapılırsa”, **Kadın Gazetesi**, 6 Ekim 1947.
- Oruz İffet Halim, “Cumhuriyet Kadını”, **Kadın Gazetesi**, 17 Kasım 1947.
- Oruz İffet Halim, “Kadın Gazetesinin Bir Yıllık Çalışmaları Dolayısıyla”, **Kadın Gazetesi**, 1 Mart 1948.
- Oruz İffet Halim, “Eğitim Projesi”, **Kadın Gazetesi**, 13 Aralık 1948.
- Oruz İffet Halim, “1950 Seçimlerinde Kadınlara Düşen Görevler”, **Kadın Gazetesi**, 27 Mart 1950.
- Tansel Fevziye Abdullah, “Memleketimizde Gençler İçin Kurulan İlk Dernekler, Gazete ve Dergiler”, **Bellekten**, LI/199, 1987.

- Tekeli Őirin, “Türkiye’de Kadının Siyasal Hayattaki Yeri”, **Türk Toplumunda Kadın** (Ed.N.A. Unat),Türk Sosyal Bilimler Derneği, Ankara, 1979.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/kadin-gazetesi/?pdf=5096> adresinden erişilmiştir